

Pædagogisk læreplan for Daginstitutionen 3-Høje

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer, samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Den pædagogiske læreplan beskriver, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.

Det pædagogiske læringsmiljø skal:

- ❖ understøtte de to pædagogiske mål for temaet
- ❖ tage udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- ❖ ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer

Daginstitutionen 3-Høje er opdelt i fire børnehuse med hver sin geografiske placering midt i den skønne midtjyske natur.

Vi befinder os i en egn med en spændende historie, blandt andet med en del gravhøje. Højene har givet inspiration til institutionens navn.

De fire børnehuse er Funder Børnehus, Funder Kirkeby Børnehus, Skægkær Børnehus og Kragelund Børnehus. Fælles for de fire enheder er, at de er

placeret i hvert sit aktive landsbymiljø med dagplejer og en lokal skole i nærheden.

Overordnet set er Daginstitutionen 3-Høje organiseret med en forældrebestyrelse, en institutionsleder og tre daglig ledere.

Pædagogikken er skabt med udgangspunkt i Dagtilbudsloven, loven om den styrkede pædagogiske læreplan samt Silkeborg Kommunes Børne- og ungepolitik herunder mindsettet for inklusion.

Sammen skaber vi det gode børneliv – Alle skal med.

Barnesyn

Børn har ret til at være børn, til at være forskellige og til at udvikle sig i forskelligt tempo. Børn er kompetente og selvstændige, samtidig med at de har brug for omsorg, udfordringer, positive forventninger og tillid.

Barnet inviteres til at være aktivt deltagende i og have indflydelse på hverdagen, hvor personalet har ansvaret for læringsmiljøet. Personalet er bevidste om, at barnets deltagelse motiveres, når det mødes som et unikt, meningsskabende individ og inddrages som medskabere af eget liv og læring.

Dannelse og børneperspektiv

Dannelse er en dybere form for læring, hvor barnet som aktiv deltager forankrer værdier og viden i egen personlighed. Gennem dannelsen udvikles barnet til et demokratisk menneske.

Barndommen har værdi i sig selv. Derfor skal børn også behandles som ligeværdige medspillere. Personalet skal fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende og hvor der tages udgangspunkt i børneperspektivet. Børn skal føle sig set, hørt og forstået, så de oplever, at deres bidrag er væsentlige og vigtige elementer i det pædagogiske arbejde.

Leg

Legen er en grundlæggende del af barnets måde at være til stede i verden på. Legen har derfor fået en central plads i det fælles pædagogiske grundlag, hvor legen har en værdi i sig selv og er en gennemgående del af barnets hverdag.

Det er gennem legen børn får venner, øver sig i konflikter og i at vælge fællesskaberne til og fra. I legen forholder barnet sig iagttagende, udforskende og skabende til omgivelserne på egne præmisser - i overensstemmelse med egne behov og interesser. Gennem legen udvikler barnet sin fantasi, sociale kompetencer og identitet og øver sig i at udtrykke sine tanker og følelser.

Læringsmiljøet skal være et sted, hvor de fysiske områder inviterer til voksenstyret leg, selvorganiseret leg og leg, der opstår i hverdagssituationer. Personalet skal turde lege og er bevidste om, hvornår de skal være en del af legen og guide børnene, og hvornår børnene skal have lov at lege uforstyrret.

Læring

Læring er en social proces som foregår i samspil med andre. Læring skal forstås bredt og er tilstede over hele dagen og er en livslang proces, hvor barnet tilegner sig kundskaber og færdigheder.

Barnet lærer ved at udforske med krop og sanser, ved at undre sig og stille spørgsmål, samt ved at eksperimentere.

Når personalet målrettet arbejder med børnenes læring skal arbejdet være baseret på en legende og eksperimenterende tilgang, så læringsindhold og -form giver mening for børnene.

Personalet skal bruge børnenes indhold i legen som pejlemærker til at skabe et alsidigt, inddragende og trygt læringsmiljø, hvor barnet tør at slippe fantasien løs, øve sig og begå fejl.

Børnefællesskaber

Alle børn har ret til og skal have mulighed for at indgå i både store og små børnefællesskaber. Det handler ikke om, at det enkelte barn skal tilpasse sig, men derimod om at hele den pædagogiske ramme, organisering, tænkning og handling skal sikre deltagelsesmuligheder for alle børn.

Børnefællesskaberne danner rammen for leg, udvikling, dannelse og læring og dermed også for børnenes trivsel. De skaber rum for, at børnene kan etablere nye venskaber og vedligeholde gode relationer på tværs af alder, køn og

kultur. Det sociale samspil giver barnet mulighed for at teste forskellige positioner og roller af, hvilket giver barnet et større kendskab til sig selv, egne grænser, behov og interesser.

Børnefællesskaberne er en del af læringsmiljøet, og er derfor tilstede hele dagen – i de pædagogiske aktiviteter, hverdagssituationer og i børnenes legekultur. Ved at skabe fleksible og varierende børnefællesskaber får børnene mulighed for at øve sig i at samarbejde, gå på kompromis, vente på tur og bidrage med nye ideer og tiltag.

[Strategi for inklusion 0-18 år - Silkeborg Kommune](#)

Pædagogisk læringsmiljø

Det pædagogiske læringsmiljø bygger på et samspil af mange forskelligartede forhold, hvor pædagogens rolle, barnesynet, de fysiske rammer og æstetikken m.m. tilsammen skaber læringsmiljøet. Den pædagogiske praksis bygger på daglig refleksion, kommunikation og vidensdeling, så det til enhver tid understøtter børnegruppens trivsel, udvikling, læring og dannelse.

Læringsmiljøet er funderet i inklusionstanken, hvor alle børn er en del af små og store børnefællesskaber, og hvor barnet oplever at føle sig hjemme og høre til. Børnene skal have mulighed for, at blive inspireret og stimuleret til både stille og vilde lege og få hjælp til at deltage i børnefællesskaberne.

Læringsmiljøet skal være foranderligt, hvor personalet er inspirationsparat. Det betyder, at personalet er engageret og bevidste om, hvilken position de skal indtage for at give børnene de bedste deltagelsesmuligheder, og hvordan de kan understøtte læringsmiljøet efter børnenes ønsker og behov.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Børnemiljø er et samlet begreb for det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i 3-Høje. Tilsammen understøtter de det pædagogiske arbejde, så børnene får de bedste betingelser for at trives, lære og udvikle sig. Børneperspektivet er en vigtig del af arbejdet med børnemiljøet og børnene skal derfor være aktive medskabere af egen læring i rammer, personalet er

ansvarlige for. Børnemiljøet vurderes på baggrund af iagttagelser af børnenes adfærd ved eks deres brug af rum og materialer, samt følelsesmæssige udtryk.

Et godt fysisk og æstetisk børnemiljø handler om at indrette de fysiske rammer, så de bedst muliggør trivsel og læring for børnene. Dette indebærer at børnene bliver udfordret, inspireret, udvikler deres sociale relationer og udfolder sig fysisk i hverdagen.

Det psykiske børnemiljø har fokus på relationerne mellem børnene, hvor de gennem åbenhed, tolerance og respekt, lærer at være i samspil med andre.

Børn i udsatte positioner

Inklusionstanken er et vigtigt element i arbejdet med børn i udsatte positioner, hvor alle børn har krav på at være betydningsfulde i børnefællesskabet og blive mødt med positive forventninger.

Alle børn handler ud fra de forudsætninger de har og gør, det bedste de kan. Læringsmiljøet skal kunne udvikles og forandres, så børn i udsatte positioner oplever udfordring og mestring.

Personalet inddrager børnenes perspektiv, ser forskellighed som en ressource, og understøtter muligheden for deltagelse og medindflydelse, samt skaber betingelser for, at børn kan inddrage hinanden i leg og aktiviteter.

I 3-Høje er der på tværs af de fire børnehuse etableret et lokalt inklusionsnetværk med seks pædagoger og en daglig leder.

Inklusionsnetværket løser opgaver i eget børnehus og på tværs af husene og bruger hinandens faglige kompetencer til refleksion, sparring og vidensdeling.

I 3-Høje bygger arbejdet med børn i udsatte positioner på det overordnede værdigrundlag i Den Sammenhængende Børne- og Ungepolitik, samt Silkeborg kommunes mindset for inklusion.

[Den sammenhængende Børne- og Ungepolitik - Silkeborg Kommune](#)

Samarbejde med forældre om børns læring

Forældresamarbejdet i 3-Høje handler om, at børnehuset og forældrene tager et ansvar i forhold til det enkelte barns læring, og i forhold til at sikre at børnefællesskaberne er velfungerende og harmoniske.

I 3-Høje er dialog, fællesansvar, respekt for forskellighed, tillid, tryghed og anerkendelse vigtige elementer i forældresamarbejde.

I 3-Høje er kontakten og samspillet mellem forældre og det pædagogiske personale i fokus.

Pædagoger og forældre oplever børnene i forskellige sammenhænge, så de har hver især en unik viden, som er til gavn for barnets trivsel, læring, dannelse og udvikling.

Det er vigtigt, at forældrene holder sig orienteret og støtter op omkring det arbejde, der sker i børnehuset, både i forhold til ens eget barn og børnegruppens trivsel og læring.

Forældrebestyrelsen skal inddrages med mulighed for, at blive hørt og komme med input til børnenes trivsel, udvikling og læring.

Sammenhænge

For at skabe sammenhæng og helhed i barnets overgange (hjem/dagpleje til institution og fra institution til skole) vægter vi i 3-Høje, at overgangen opleves som en naturlig del af hverdagen. Det pædagogiske læringsmiljø i 3-Høje understøtter overgangene, så børnene oplever tryghed, tillid og genkendelighed i den nye hverdag.

I forbindelse med barnets overgange er samarbejdet med forældrene centralt. Overgangene kan være udfordrende for både børn og forældre, men er samtidig spændende og udviklende for barnet. Inden overgangen udarbejdes altid en overgangsbeskrivelse, som ligger i Trivsel på Tværs, og der afholdes en samtale med forældrene.

I forbindelse med disse overgange samarbejder 3-Høje med følgende:

- ❖ Sundhedsplejen
- ❖ Dagplejen/Vuggestue
- ❖ Børnehave
- ❖ Skole

[Trivsel på Tværs - Silkeborg Kommune](#)

Inddragelse af lokalsamfundet

Daginstitutionen 3-Høje samarbejder med forældrebestyrelsen om hvilket samarbejde i lokalområdet, det er muligt at indgå i.

Børn og voksne besøger lokale steder eller inviterer nogen fra lokalområdet ind i institutionen. Samarbejdet kan være med til at fremme børnenes sociale færdigheder og give værdifulde erfaringer i mødet med nye mennesker og steder.

Når der arbejdes med læreplanstemaerne og disse forbindes med noget børnene er bekendt med i lokalsamfundet, skabes der mulighed for et større tilhørsforhold blandt børnene.

Det enkelte børnehus' samarbejde med lokalområdet er afhængig af beliggenheden og dets muligheder.

3-Høje har etableret samarbejde med følgende aktører:

Plejehjem - fællessang, fastelavn mm

Kirken – julearrangement, musikalsk legestue mm

Idrætsklub – lån af hal

Naturområder - andre naturoplevelser end hvad legepladsen kan byde på.

Forældre - besøg på forældrenes arbejdspladser, arbejdsdage, bidrag til aktiviteter, sociale arrangementer.

Dagplejen - overgang til børnehave, legestue.

Skoler - overgang til skole, lån af lokaler.

De seks læreplanstemaer

Alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Sådan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling:

- ❖ Læringsmiljøet understøtter, at børnene har indflydelse på egen hverdag.
- ❖ Læringsmiljøet giver mulighed for, at børnene gennem relationer, leg og aktiviteter gør sig erfaringer med forskellige sociale positioner – at være iagttagende eller initiativtagende.
- ❖ Læringsmiljøet udfordrer og støtter børnenes selvforståelse og respekten for andres perspektiver.
- ❖ Læringsmiljøet understøtter, at børnene er nysgerrige, undrer sig højlydt og tør at stille spørgsmål.
- ❖ Læringsmiljøet giver børnene en oplevelse af fælles opmærksomhed i leg og aktiviteter

Det stiller følgende krav til pædagogens position:

- ❖ Personalet er bevidste om balancen mellem, hvornår det enkelte barn vælger børnefællesskabet til eller fra.
- ❖ Personalet giver plads til børnenes forskellige perspektiver og oplevelser af hverdagen.
- ❖ Personalet introducerer og støtter børnene i forskellige muligheder for håndtering af følelser og konflikter.

Social udvikling

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Sådan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling:

- ❖ Læringsmiljøet skal støtte og udvikle legen, så børnene får erfaringer med at være en del af børnefællesskaberne.
- ❖ Læringsmiljøet skal understøtte børnefællesskabet, så børnene lærer at forhandle og indgå kompromisser.

- ❖ Læringsmiljøet giver mulighed for små og store fællesskaber, hvor fordybelse, udforskning og relationer udvikles.
- ❖ Læringsmiljøet giver mulighed for at børneinitierede lege, pædagogisk tilrettelagte aktiviteter og hverdagssituationer, understøtter forskellighed og medindflydelse.

Det stiller følgende krav til pædagogens position:

- ❖ Personalet inddrager børneperspektivet i planlægningen af det pædagogiske arbejde.
- ❖ Personalet skal støtte børns deltagelse i legefællesskaber ved at være bevidste om at gå foran, ved siden af eller bagved.
- ❖ Personalet skal møde børnene med åbne og anerkendende spørgsmål og være en del af børnenes lege.

Kommunikation og sprog

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Sådan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog:

- ❖ Læringsmiljøet tilbyder forskelligartede sproglige læringsmuligheder over hele dagen.
- ❖ Læringsmiljøet bygger på en bevidsthed om sproglige strategier for samtale, hvor gruppestørrelse, tydelige legeområder og inspirerende materialer er tænkt ind.
- ❖ Læringsmiljøet understøtter, at dialogen er central i læringen af en passende kommunikation i leg, aktiviteter og fællesskaber.
- ❖ Læringsmiljøet skal understøtte en god omgangstone.

Det stiller følgende krav til pædagogens position:

- ❖ Personalet er bevidst om og reflekterer over eget tale- og kropssprog.
- ❖ Personalet guider, inspirerer og undrer sig sammen med børnene.
- ❖ Personalet er nærværende i samspelet og opmærksom på UGL (hold **U**dkig, **G**iv tid, **L**yt).

Krop, sanser og bevægelse

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Sådan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse:

- ❖ Læringsmiljøet skal understøtte at alle børn udforsker og eksperimenterer med krop sanser og bevægelse.
- ❖ Læringsmiljøet giver mulighed for afdæmpet og risikofyldt leg.
- ❖ Læringsmiljøet skal stimulere de tre motoriske grundsanser (den taktile, den vestibulære og muskel-ledsansen).
- ❖ Læringsmiljøet skal være foranderligt, så børnenes leg og bevægelse er i centrum både ude og inde.

Det stiller følgende krav til pædagogens position:

- ❖ Personalet viser glæde ved bevægelse og kropslig udfoldelse.
- ❖ Personalet skal være bevidste om at have en pædagogisk bagdør, så alle har mulighed for at deltage.
- ❖ Personalet skal være opmærksom på - og støtte børnenes initiativer.

Natur, udeliv og science

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske

den. Det giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden. Derved får børnene erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Sådan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science:

- ❖ Læringsmiljøet skal give børnene legemuligheder og oplevelser i og med naturen.
- ❖ Læringsmiljøet skal give mulighed for at børnene lærer sig selv og naturen at kende.
- ❖ Læringsmiljøet skal tage udgangspunkt i børnenes viden og erfaringer og samtidigt forstyrre og udfordre børnenes aktuelle viden.
- ❖ Læringsmiljøet skal give børnene mulighed for at overveje deres eget samspil med naturen og naturens ressourcer, samt betydningen af bæredygtighed.

Det stiller følgende krav til pædagogens position:

- ❖ Personalet skal opmuntre børnene til at være undrende og eksperimenterende i mødet med naturen og naturfænomener.
- ❖ Personalet skal vise glæde ved at opholde sig og bruge naturen året rundt.
- ❖ Personalet skal forandre legepladsens muligheder efter børnenes interesser og initiativer.

Kultur, æstetik og fællesskab

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og digitale medier.

Sådan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab:

- ❖ Læringsmiljøet giver mulighed for både indtryk og udtryk, så børnene både får oplevelser og kan være skabende og eksperimenterende.
- ❖ Læringsmiljøet skal bidrage til at udvikle børns forståelse af egne værdier og respekt for andres.
- ❖ Læringsmiljøet skal inddrage børnene i processer, hvor der er plads til fordybelse og konstruktion.
- ❖ Læringsmiljøet skal tage udgangspunkt i børnehusets egen kultur og de lokale kulturtilbud.

Hvilke krav stiller det til pædagogens position:

- ❖ Personalet skal understøtte og inspirere gennem eksperimenter.
- ❖ Personalet skal være bevidste om både børnenes og egne normer og værdier.
- ❖ Personalet skal understøtte børnenes egne forskellige, kulturelle udtryk.

Evalueringskultur

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø. Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.

Sådan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø

I 3-Høje arbejdes med en systematisk evalueringskultur, der sikrer organisatorisk læring på baggrund af praksis. Der er udarbejdet en fælles skabelon til arbejdet med den styrkede læreplan.

- ❖ Den enkelte gruppe tager udgangspunkt i den nuværende praksis og udarbejder et fælles fokus på børnegruppens trivsel, udvikling, læring og dannelse.
- ❖ Der udarbejdes en indsats- og evalueringsplan, som ligger til grund for det pædagogiske arbejde.
- ❖ Planen evalueres og justeres løbende på personalets teammøder.

Sådan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år.

Den forpligtende evaluering af læreplanen – hvert andet år – bygger på de løbende refleksioner over praksis.

Der evalueres i samarbejde med bestyrelsen og de faglige fyrtårne.

Arbejdshypoteser og Smitte er en grundlæggende systematik i refleksionen over sammenspillet mellem pædagogisk praksis og børnenes læring.

I hvert børnehus arbejdes der med at de erfaringer evalueringsmetoderne giver på teammøder, der afvikles en gang om måneden.
